

Άρειος Πάγος 83/1969, Τμ. Γ'

Πηγή: ΝοΒ 17/69 σελ. 662, Ε.Ε.Δ. 28/69 σελ. 521

Περίληψη: Εργατικόν ατύχημα εις ναυτικόν. - παραγραφή τριετής κατ' άρθρ. 17 ν. 551 εν αναγγελία ατυχήματος εις ειρηνοδικήν, άλλως δεκαετής. - ταξείδιον εις αλλοδαπήν του εφ' ου το ατύχημα πλοίου. - αδυναμία δηλώσεως ατυχήματος εις ειρηνοδικήν εκ τοιούτου λόγου. - δεκαετής παραγραφή. - αγωγή. - μεταβολή χρόνου ατυχήματος διά προτάσεων. - παραδεκτόν εφ' όσον δεν αποκλείει ένστασιν παραγραφής αξιώσεως αποζημιώσεως. - έννοια "βιαίου συμβάντος". - επιδείνωσις της εν λανθανούση καταστάσει προϋπαρχούσης ασθενείας του ναυτικού συνεπεία εργασίας υπό όλως εξαιρετικής συνθήκας. - αποζημιώσις διά μερικήν διαρκή ανικανότητα κατά 60%. - τρόπος υπολογισμού κατά υ.ά. 7594/1057. - συνυπολογισμός εις μισθόν υπερωριακής αμοιβής και αντιτίμου τροφής.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο κ. Β. ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής ο κ. ΣΠ. ΛΟΓΑΡΑΣ, αρεοπαγίτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Σ. Καρακωστής, Δημ. Μαρκιανός

Επειδή ο χρόνος καθ' ον έλαβε χώραν η εφ' ης ερείδεται η αγωγή πράξις, δεν αποτελεί ουσιώδες στοιχείον αυτής, εκτός εάν, εκ του χρόνου εξαρτάται γέννησις ή απόσβεσις του δικαιώματος του οποίου ζητείται η ικανοποίησις. Επομένως ο ενάγων δι' αποζημίωσιν εκ βιαίου συμβάντος λαβόντος χώραν εν τη εργασία, δύναται διά των προτάσεων του να ορίση χρόνον του βιαίου συμβάντος προγενέστερον εκείνου ον εν τη αγωγή του ανέφερον, αφού διά του τοιούτου προσδιορισμού δεν αποκλείεται η ένστασις παραγραφής ην δύναται να προβάλη ο εναγόμενος. Αντιθέτως αποφηνάμενον το δικάσαν Ειρηνοδικεϊόν έσφαλεν. Όθεν, δέον γιγνομένης δεκτής της εφέσεως και μεταρρυθμιζομένης της εκκαλουμένης αποφάσεως, να εξετασθή ουσία η υπό του Ειρηνοδικεϊου απορριφθείσα αγωγή, ήτις δεν υπέκυψε, κατά τα εν τη ηγουμένη αιτιολογία, εις παραγραφήν, άτε μη παρελθόντος από του βιαίου συμβάντος του κατά το κοινόν δίκαιον χρόνου παραγραφής, της ενστάσεως της εναγομένης περι παραγραφής της αξιώσεως του ενάγοντος, ως παρελθούσης τριετίας από του βιαίου συμβάντος, ούσης απορριπτέας.

Επειδή εκ των καταθέσεων κλπ. προκύπτει ότι: ο ενάγων την 16 Ιουλίου 1960 προσελήφθη υπό της εναγομένης και εναυτολογήθη την επομένην ως ναύτης επί του φορτηγού α/π "Ι."**, του οποίου αύτη είναι πλοιοκτήτρια. Κατά τον Μάρτιον 1961, ενώ το προδιαληθέν ατμόπλοϊον έπλεεν από Ιαπωνίας εις Καναδάν ο ενάγων μετ' άλλων μελών του πληρώματος διετάχθησαν να επισκευάσωσι βλάβας ενός των φορτωτήρων. Εν τη εκτελέσει της εργασίας ταύτης, λόγω της επικρατούσης θαλασσοταραχής ο ενάγων κατέπεσεν επί του καταστρώματος, υποστάς δε διαφόρους κακώσεις ιδίως εις τον αυχένα μετεφέρθη υπό των μετ' αυτού εργαζομένων εις την κλίνην του εις ην παρέμεινεν επί ικανάς ημέρας μέχρι του κατάπλου του πλοίου εις Βανκούβερ. του Καναδά, ένθα εισήχθη εις νοσοκομείον. Βελτιωθείσης της καταστάσεως του ενάγοντος, ούτος εξηκολούθησε να παρέχη την εργασία του επί του αυτού πλοίου μέχρι 23 Φεβρουαρίου 1962, ότε ασθενήσας εισήχθη εις νοσοκομείον του Βανκούβερ. Μετά την έξοδον εκ του νοσοκομείου, την 18 Μαρτίου 1962 εναυτολογήθη επί ετέρου α/π της εναγομένης, ήτοι του "Π"**, εφ' ου παρέμεινε μέχρι της 7 Δεκεμβρίου 1962, ότε απελύθη εις Ροτερντάμ της Ολλανδίας λόγω ασθενείας. Επαναπατρισθείς ο ενάγων ενοσηλεύθη κατ' αρχάς μεν δαπάναις της εναγομένης, βραδύτερον δε του "Οίκου του Ναύτου". Οι εξετάσαντες τον ενάγοντα ιατροί, μεταξύ των οποίων τα μέλη των πρωτοβαθμίου και δευτεροβαθμίου υγειονομικών επιτροπών του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου, ως και ο υπό του Ειρηνοδικεϊου διορισθείς πραγματογνώμων, διεπίστωσαν ότι ούτος πάσχει εκ μετατραυματικής νευρώσεως, ερειδομένης επί σπονδυλαρθροπαθείας, επιδεινωθείσης συνεπεία του επί του πλοίου τραυματισμού. Τα αποδειχθέντα ταύτα γεγονότα συνιστώσιν εργατικόν ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος εν τη εκτελέσει της εργασίας, ανεξαρτήτως του αν το πρώτον παρήχθη η νόσος αύτη ή υφίστατο εν λανθανούση καταστάσει, αφού η εκδήλωσις ταύτης εγένετο μετά το βίαιον συμβάν. Λαμβανομένου υπ' όψει, ότι άνευ του ορθοπεδικού μηχανήματος, όπερ επιβάλλεται να φέρη ο ενάγων, η κεφαλή αυτού δεν δύναται να παραμείνη εις φυσιολογικήν κατάστασιν, την δυσχέρειαν ην ούτος αντιμετωπίζει κατά την εκτέλεσιν εν γένει μυϊκών κινήσεων και ιδίως της κεφαλής, το δικαστήριον άγεται εις την κρίσιν, ότι ο ενάγων κατέστη μερικώς διαρκώς ανίκανος δι' οιονδήποτε επάγγελμα κατά ποσοστόν εξήκοντα τοις εκατόν.

Επειδή κατά την δευτέραν παράγραφον του άρθρου 3 του β.δ. της 24 Ιουλίου/25 Αυγούστου 1920 η κατά το άρθρ. 1 αποζημίωσις, ως τα εν αυτώ κατώτατον και ανώτατον όρια αυτής αναπροσηρμόσθησαν διά της υπ' αριθμ. 38904/7594 του έτους 1957 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών, Δημοσίων Έργων, Εμπορικής Ναυτιλίας και Εργασίας "περί

αναπροσαρμογής ποσού αποζημίωσης εξ εργατικών ατυχημάτων", εν περιπτώσει μερικής διαρκούς ανικανότητας περιλαμβάνει το εξαπλάσιον του ποσού, καθ' ό ηλαττώθη το ετήσιον εκ μισθού εισόδημα του παθόντος, ουδέποτε δε είναι ολιγώτερον των δραχ. 22.000. Επί ελαττώσεως δε υπερβαινούσης τας 30.000 δραχμάς, προστίθεται εις το ποσόν των τριάκοντα χιλιάδων το εν τέταρτον της τοιαύτης υπερβάσεως. Εκ των κατά την ηγηθείσαν αιτιολογίαν αποδεικτικών στοιχείων προκύπτει ότι το σύνολον των μηνιαίων αποδοχών του ενάγοντος κατά το προ του ατυχήματος δωδεκάμηνον ανέρχεται εις λίρας Αγγλίας 57 (μισθός 38, υπερωρία 5.10.0 και αντίτιμον τροφής 13.10.0) και εντεύθεν το ετήσιον εισόδημα αυτού ήτο λίραι Αγγλίας 684, αίτινες αναγόμεναι εις δραχ. προς 72 δραχ. την λίραν Αγγλίας είναι δραχ. 49.248 ποσόν όπερ μετά το ατύχημα ηλαττώθη κατά 60% ήτοι δραχ. 29.548.80, το εξαπλάσιον του οποίου ανέρχεται εις το ποσόν των δραχ. 177.292,80, εφ' όσον δε το ποσόν τούτο υπερβαίνει τας τριάκοντα χιλιάδας δραχμών, δέον εις τας 30.000 να προστεθή το εν τέταρτον της υπερβάσεως, ήτοι δραχμαί 36.823. Όθεν γιγνομένης δεκτής εν μέρει της αγωγής να επιδικασθή τω ενάγοντι ποσόν δραχ. 66.823 εντόκως από της κοινοποιήσεως της αγωγής.

(*) Επέρχεται μετά την αναιρετικήν Β' Τμ. Α.Π. 550/1967 ΝοΒ 16.158. Παραλείπεται η πρώτη σκέψις επί θέματος παραγραφής ως ομοία προς την αναιρετικήν. Σημειωτέον ότι: Υποχρέωσιν αναγγελίας του ατυχήματος εις τον Επιθεωρητήν Εργασίας, εις την Αστυνομικήν Αρχήν και εις τον Ειρηνοδίκην επιβάλλει και το άρθρ. 141 του π.δ. 14/22.3.1934 "περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπαλλήλων κλπ.". Επί του ζητήματος της παραγραφής βλ. και τας Α.Π. 166/1966 εις ΝοΒ 14.1006, Α.Π. 946/1966 εις ΝοΒ 15.114, Α.Π. 550/1967 εις ΝοΒ 16.199. - Ίδ. αντιθ. Ειρην. Πειρ. 1184/1965 εις Δελτ. Ν.Ε.Ε, 1965, τεύχ. 18 σελ. 26.

Σχόλιο: 1. - Και η ασθένεια. του ναυτικού, συνεπεία της οποίας επήλθεν ανικανότης προς εργασίαν, μερική ή ολική, ή θάνατος του ναυτικού, αποτελεί "βίαιον συμβάν" εν τη εννοία του άρθρ. 1 του νόμου 551, όταν αύτη είναι αποτέλεσμα αιφνιδίας επενεργείας εξωτερικής αιτίας επί του οργανισμού του παθόντος εξ αφορμής της υπό ασυνήθεις και εκτάκτως κοπιώδεις συνθήκας εργασίας. - Ούτω, νομολογιακώς εκρίθη, ότι συνιστά "βίαιον συμβάν":

- Η εγκεφαλομυελίτις, εξ ης κατέστη διαρκώς ανίκανος προς εργασίαν ο ναυτικός (Α.Π. 101/1961 εις ΝοΒ 9.824).
- Η συγκοπή καρδίας, εξ ης απεβίωσεν ο ναυτικός (Α.Π. 102/1961 εις ΝοΒ 9.825, Α.Π. 242/1963 εις ΝοΒ 12.129).
- Η βρογχοπνευμονία μαγείρου του πλοίου (Α.Π. 422/1955 εις ΝοΒ 3.938).
- Αι πνευμονικά συμφορήσεις, εξ ων επήλθον καρδιακάί ενοχλήσεις και θάνατος του ναυτικού (Α.Π. 499/1963 εις Δελτ. Ν.Ε.Ε, τεύχ. II σελ. 17).
- Η προσβολή του ναυτικού υπό φυματίωσης (Πρωτ. Πειρ. 769/1956 εις ΝοΒ 4.536, Πρωτ. Πειρ. 868/1967 εις ΝοΒ 15.1094), εφόσον δεν προστατεύεται υπό του α.ν. 387/1936 κλπ. (ίδ. Πρωτ. Πειρ. 769/1956 εις ΝοΒ 4.536).
- Η ημιπληγία (ίδ. Πρωτ. Πειρ. 4042/1968 εις ΝοΒ 17.83).
- Και η επιδείνωσις προϋφισταμένης, έστω εν λανθανούση καταστάσει, ασθενείας του ναυτικού (Α.Π. 346/1966 εις ΝοΒ 15.114).

2. - Η ασθένεια, όμως, του ναυτικού, ή μη προκληθείσα, ουδέ οφειλομένη εις την εντατικήν και υπό εξαιρετικώς εκτάκτους συνθήκας εργασίαν του ναυτικού, δεν αποτελεί "βίαιον συμβάν", φερ' ειπείν: Η συγκοπή καρδίας του ναυτικού, Α.Π. 383/1955 εις ΝοΒ 3.859, Α.Π. 90/1960 εις ΝοΒ 8.627, ή η ασθένεια του ναυτικού αγνώστου προελεύσεως (έλκος του δωδεκαδακτύλου, νευρική παθήσεις), εκδηλωθείσα τρία έτη προ της ναυτολογήσεως του ναυτικού, εξ ων απεβίωσεν μετά την απόλυσίν του (Α.Π. 678/1953 εις ΝοΒ 13.390), ή λοιμώδης υπατίτις, Ε.Α. 170/1968 εις ΝοΒ 16.194 ουδέ η φυματίωσις του ναυτικού κατ' άρθρ. 22 § 2 του ν.δ. 3738/1957, (Πρωτ. Πειρ. 868/1967 εις ΝοΒ 15.1094)/